

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCCCXVI. ad annum MCCCCXXIII.

Parisiis, 1644

Capitvla.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15653

& episcopos supradictos, prout in eis de archiepiscopis & episcopis cauetur expresse, ac personas seculares quascumque & ecclesiasticas, etiam & religiosas ordinis cuiuscumque, exemptas & non exemptas, infra ciuitates & diocesim dictorum archiepiscoporum & episcoporum constitutas, post duos menses a tempore publicationis faciendæ in præfatis ecclesiis cathedralibus numerandos.

CAPITVLA.

RVBRICA I.

In vinea Domini sabaoth cultores immeriti positi, & custodes, sic in culturæ ac custodiæ nos debemus ministeriis exercere, vt ad eadem alios in partes sollicitudinis euocatos sedulo studio excitemus. Extirpandis igitur vitiorum spinis & peccatorum tribulis, quæ superficiem eius obumbrasse videntur, ac plantandis virtutum germinibus, in quibus Dominus delectatur, totis affectibus intendentes, monemus & hortamur omnes archiepiscopos, episcopos, & alios quoscumque iurisdictionem ecclesiasticam habentes & exercentes, eorumque vicarios, prouisores, officiales, & alios ipsorum loca tenentes, quocumque nomine censeantur, vt circa correctionem clericorum coniugatorum & non coniugatorum, in quibuscumque ordinibus constitutorum, cuiuscumque dignitatis, gradus, vel conditionis existant, qui crimina vel maleficia commiserint, diligenter obseruent canonica instituta: & si crimina commissa fuerint capitalia, vel talia, pro quibus ea perpetrans capitaliter puniendus, officialis, vicarius, prouisor, aut quiuis alius vicem gerens archiepiscopi, episcopi vel prælati, aut is ad quem ratione sui be-

ANNO
CHRISTI
1588.

beneficii vel officii hoc spectat, vel eius locum tenens, clericum coniugatum vel non coniugatum, ordinis, dignitatis, gradus vel conditionis cuiuscumque talia committentem absque correctione & castigatione debita non relaxent, absoluant, vel abire permittant, aut in castigando, corrigendo vel puniendo remissi aut negligentes existant: alioquin malitiose deficientes in præmissis si beneficiati fuerint, a perceptione fructuum & reddituum beneficiorum quæ obtinent, sint suspensi per annum, & per idem tempus efficiantur inhabiles ad quodcumque beneficium ecclesiasticum obtinendum. Si vero beneficiati non fuerint, per idem tempus ad obtinendum ecclesiasticum beneficium reddantur inhabiles ipso facto.

RUBRICA II.

Speciosus forma præ filiis hominum, & plenus gratia, fons virtutū, gloriosus sponsus ecclesiæ Iesus Christus inter alia sanctitatis insignia, quibus sponsam eius inclytam insigniuit, gloriosam constituit castitatem, vt in illa, sine qua nullum opus bonum existit, sponsa ipsius & ministri eius eidem sponso virgini, nato de virgine, vitæ puritate fulgentes deuotione supplici deseruirent. Sed nonnulli clericorum & religiosorum famæ suæ & salutis immemores, cum concubinis publice vitam ducunt enormiter dissolutam: super quo bonæ memoriæ Guillelmus episcopus Sabinensis, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, in partibus Hispaniæ apostolicæ sedis legatus, cupiens salubriter provide-
re, quamdam constitutionem provide edidit, quæ

Concil. Tom. 29.

X ij

antiqui hostis procurante versutia vsquequaque non extitit obseruata. Propter quod nos aduersus huiusmodi vitium prouidere de salubri remedio cupientes, monemus omnes & singulos clericos tam sæculares, quam regulares, beneficiatos & non beneficiatos, cuiuscumque dignitatis, gradus, status, ordinis vel conditionis existant, ne concubinas in domo propria aut aliena publice audeant detinere. Contrarium vero facientes sint inhabiles, dum sic, vt præfertur, tenuerint publice concubinas, & per duos menses sequentes postquam etiam easdem dimiserint realiter cum effectu, ad quoscumque sacros ordines recipiendos, & quodcumque ecclesiasticum beneficium obtinendum, etiam si beneficium patrimoniale, vel capellania fuerit temporalis, vt sic ordinum receptorum per idem tempus careant executione, & collatio beneficiorum eis facta infra dictum tempus sit nulla, vacua & irrita ipso iure, si ipsas concubinas tempore receptionis dictorum ordinum, aut collationis beneficii seu beneficiorum eis factæ, vel infra terminum duorum mensium antea tenuerint, vt præfertur. Volumus insuper, quod beneficiorum collatores in literis per eos concedendis super collationibus ipsorum beneficiorum, etiam patrimonialium, teneantur apponere clausulam subsequentem, videlicet: Nostræ tamen intentionis existit, quod si tempore collationis per nos de huiusmodi beneficio vel beneficiis tibi factæ, aut infra terminum duorum mensium ante publicus concubinarius fueris, præsens nostra collatio nullius sit roboris vel momenti. Si autem

ANNO
 CHRISTI
 1388.

collator prædictam clausulam omiserit, volumus quod collatio beneficii vel beneficiorum, etiam non concubinario per eum facta, sit nulla & irrita ipso iure. Nihilominus collator, etiam si archiepiscopus vel episcopus fuerit, qui huiusmodi clausulam in literis per eum concedendis super collatione alicuius beneficii seu beneficiorum etiam non concubinario facta, non apposuerit, vel apponi fecerit in collatione per se facta, vel per alium vice sui, sit ipso facto ab eiusdem beneficii vel beneficiorum collatione suspensus, & eiusdem beneficii vel beneficiorum collatio ea vice ad superiorem proximum deuoluatur. Adicientes etiam, & insuper statuentes, prout Guillelmus episcopus Sabinensis & legatus præfatus statuit, quod quicumque clerici aut religiosi, qui post duos menses a publicatione constitutionis huiusmodi in ecclesia cathedrali, de cuius diocesi existunt, facienda numerandos, concubinam seu concubinas modo prædicto detinuerint, vel dimissam seu dimissas, aut aliam seu alias admiserint, si beneficiati existant, tertia parte fructuum omnium beneficiorum quæ pro illo tempore obtinent, ipso facto sint priuati. Si vero per alios duos menses, prædictos duos immediate sequentes, in eodem crimine continuauerint vitam fœdam, alia tertia parte. Et si forsan Dei timore contempto, per alios duos menses, prædictos quatuor immediate sequentes, in peccato permanserint memorato, reliqua tertia parte fructuum dictorum beneficiorum omnino priuati existant: præcipientes eisdem, quod ad aliquam partem fru-

ctuum prædictorum, postquam ipsa vel ipsis, vt prædicatur, priuati fuerint, manus temerarias aliquatenus non extendant. Et si forsitan contrarium attentauerint, sub obtestatione extremi iudicii prælatis eorum tam diocesanis, quam aliis districtè præcipimus, quod ad restituendum quidquid de prædictis tertiis fructuum seu ipsorum aliqua, postquam modo prædicto priuati existant, occupauerint, seu detinuerint vel assumpserint, per censuram ecclesiasticam & alia iuris remedia ipsos compellere non omittant. Quod si forte prædicti clerici vel religiosi concubinarij adhuc ad cor non redierint, sed nostrum contemnentes mandatum, se ostenderit tam execrandæ turpitudinis amatores, suis prælatis prædictis & eorum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub animarum suarum periculo districtè præcipimus & mādamus, quod ^{f. si in.} infra _{ita} quatuor menses post supradictos sex menses continue numerandos, transgressores prædicti concubinas præfatas omnino non dimiserint, easdem vel alias vltèrius non admiffuri, eos beneficiis suis priuent, ipsosque in limo peccatorum tam fixos, donec se correxerint, & postea per duos menses inhabiles esse denuntient ad quoscumque superiores ordines recipiendos, & ad quæcumq; beneficia ecclesiastica obtinenda. Volumus etiam quod si quis de prædictis, postquam beneficio seu beneficiis priuatus fuerit, modo prædicto manus rapaces extenderit ad dictorum beneficiorum fructus, seu ad aliquam eorum partem, incurrat excommunicationis sententiam ipso factò, a qua non possit absolui, nisi de

ANNO
CHRISTI
1388.

fic occupatis restitutione integra, & beneficii seu beneficiorum quibus priuatus fuerit, vt prædicatur, dimissione plenaria prius factis. Insuper prædictæ ordinationi adiicimus, quod dicti concubinarij qui tempore mortis, vel per duos menses ante, publice, vt præmittitur, concubinas habuerint, sint intestabiles, & bona eorum tam mobilia quam immobilia, etiam patrimonialia, & quæcumque alia sint confiscata, postquam declaratum fuerit eos publicos concubinarios modo prædicto fuisse, & sic pœnam incurrisse prædictam: & tam ipsi quam ipsæ concubinæ careant ecclesiastica sepultura, nisi per duos menses ante mortem sine fraude abinuicem cum effectu fuerint separati. Quorum bona etiam patrimonialia, & fructus beneficiorum prædictorum in tres partes diuidantur: quarum tertia pars fabricis ecclesiarum, in quibus beneficiati fuerint vel fuerit; alia vero tertia ordinario dicecesano, reliqua vero tertia pars pro captiuis redimendis qui ab infidelibus detinentur, applicetur, & applicatæ sint ipso facto, postquam declaratum hoc fuerit, vt præfertur. Quod si forte propter confiscationem & priuationem prædictorum fructuum beneficiorum concubinariorum ipsorum viuentium ecclesias contigerit diuinis & aliis debitis obsequiis grauiter defraudari; volumus quod dictos fructus vel partem eorum prælatus ad quem spectat, diuinis officiis ac aliis debitis seruitiis dictarum ecclesiarum applicet, prout viderit expedire. Super quo prælatorum conscientiam oneramus. Quæ quidem tertia pars redemptioni prædictæ applica-

ta, per fratres de Mercede & de Trinitate ordinum exigatur & leuetur, & per ipsos in dicta redemptione captiuorum fideliter dispensetur, de quibus diœcesanis episcopis, de his quæ in ipsorum diœcesi prædicta de causa receperint, teneantur reddere rationem. Quod si in huiusmodi dispensatione vel administratione culpabiles reperti fuerint aut remissi, per eosdem diœcesanos auctoritate nostra corrigantur, priuilegiis non obstantibus quibuscumque: statuentes nihilo minus, quod prædicti ecclesiarum prælati pœnas præmissas diligenter exigant, & per duos viros idoneos, per eos in propriis diœcesibus deputandos, leuari & recolligi faciant, distribuendas iuxta modum & formam superius ordinatas. Volumus insuper & mandamus, quod prælati in ciuitatibus & diœcesibus suis testes deputent synodales, qui per diœceses veritatem inquirent super omnibus supradictis, & ea quæ reperiunt, quam citius potuerint suis prælatis in Synodis, quas annuatim propterea celebrari iubemus, vel ipsis in remotis agentibus, eorum vicariis semel teneantur anno quolibet nuntiare, ne iidem prælati excusationem prætereundere seu ignorantiam aliquam valeant allegare.

RUBRICA III.

Cum in iure statutum existat, quod clerici coniugati qui cum vnicis & virginibus contraxerunt, si tonsuram & vestes differant clericales, priuilegium obtineant Canonis ab Innocentio papa II. editi in fauorem totius ordinis clericalis, & pro commissis ab eis excessibus vel dictis non possint a

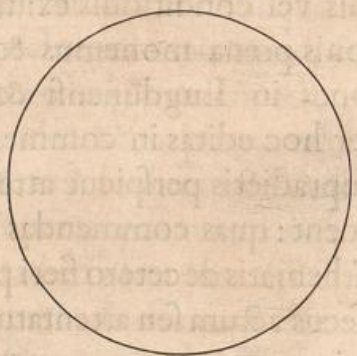
facu-

ANNO
CHRISTI
1388.

ANNO
 CHRISTI
 1388.

ſæcularibus iudicibus perſonaliter, aut etiam pecu-
 nialiter condemnari, & nonnulli ex prædictis cle-
 ricis coniugatis, vt fide dignorum relatione perce-
 pimus, tonſuram aut veſtes deferant honeſtati or-
 dinis clericalis minime congruentes. Ideo ſtatui-
 mus quod clericus coniugatus, qui gaudere volue-
 rit priuilegio ſupradicto, tonſuram ſeu clericam
 quantitatis inferius deſcriptæ deferat, vel maiorem,
 & veſtem ſuperiorem non virgatam aut biparti-
 tam, quæ tamen vſque ad medietatem tibiæ vel vl-
 tra in longitudine protendatur. Tonſuræ autem
 formam ad omne ambiguitatis tollendum dubium
 hic fecimus circumſcribi, quam in eadem men-
 ſura per ſingulos prælatos ſeu eorum vicarios vel
 officiales iubemus imprimi loco vtique publico &
 patenti, in valuis eccleſiarum cathedralium & alia-
 rum maiorum eccleſiarum locorum inſignium dice-
 ceſum earumdem.

RUBRICA IV.

Execrandæ alienationis abuſum, quo prælati &
 aliæ perſonæ eccleſiaſtica, maxime in regnis & ter-
 ris regi Caſtellæ ſubiectis exiſtentes, adminiſtratio-

Concil. Tom. 29.

Y

nem ecclesiarum & rerum ecclesiasticarum habentes, loca, vassallos, grangias & alias possessiones, decimas, primitias, redditus, prouentus, & iura, & bona alia ad ecclesias, ordines, monasteria seu alia pia loca quibus præsumt, spectantia, personis sæcularibus sub colore & titulo commendæ, vt per eosdem ab aliorum oppressionibus defendantur, vel aliis confictis causis propria auctoritate subiiciunt, & tributaria reddunt in perpetuum vel ad tempus, cum sit in Dei offensam, & ecclesiarum, ordinum, monasteriorum & locorum prædictorum graue damnum introductum, ac sacris Canonibus inimicum, abhorrentes & merito reprobantes, vniuersos archiepiscopos, episcopos, clericos, abbates, priores, magistrorum ordinum militarium, præceptores, commendatores, & quoscumque ecclesiarum & rerum ecclesiasticarum administratores, maxime in regnis & terris præscriptis existentes, cuiuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis existant, sub excommunicationis pœna monemus & hortamur, vt constitutiones in Lugdunensi & Viennensi Conciliis super hoc editas in commendis iam factis de rebus supradiçtis perspicue attendant & diligenter obseruent: quas commendas super interminatione anathematis de cetero fieri prohibemus. Nos enim, si secus actum seu attentatum fuerit, id decernimus irritum & inane.

RUBRICA V.

Et si Christiana religio Iudæos & Sarracenos ex eo non debeat abiicere, quia nostri conditoris imaginem constat eos habere: quia tamen ex

ANNO
CHRISTI
1388.

eorum frequenti communione experientia docente nouimus damna corporibus, & animabus fidelium pericula & scandala plurima prouenisse, deliberatione prouida statuimus, vt Iudæi & Sarraceni inter Christianos, vel Christiani inter Iudæos vel Sarracenos, domos, hospitia, seu alia receptacula in quibus habitent, nullatenus permittantur habere: sed in ciuitatibus & locis vbi certæ limitationes sunt, eisdem Iudæis & Sarracenis deputatæ, reducantur ad eas, & infra ipsas constituent habitationes suas. Vbi vero Iudæi & Sarraceni prædicti ad habitandum non habuerint huiusmodi limitationes seu terminos deputatos, limitentur & assignentur eisdem partes aliquæ in ciuitatibus & locis prædictis a Christianorum habitationibus separatæ, infra quas reducant se, nec extra prædictam limitationem permittantur quomodolibet commorari; nisi forte sint aliqui Iudæi & Sarraceni mercatores, vel alii quæcumque officia aut opera mechanica exercentes, seu merces vendentes, quos pro huiusmodi operibus exercendis & mercibus vendendis, in plateis vel in aliis locis publicis ciuitatum & locorum vbi existunt, permittimus habere operatoria, tentoria, tabularia seu boticas: dum tamen intra loca eis deputata, vel in posterum deputanda, domos seu habitationes principales cum filiis & vxoribus teneant, ad quas se de nocte reducant. Christiani autem, qui intra limitationem Iudæis vel Sarracenis assignatam vel assignandam habitare præsumserint, si infra duos menses a die publicationis præsentium factæ in ec-

Concil. Tom. 29.

Y ij

clesia cathedrali ciuitatis vel diœcesis vbi moram trahunt, se ad commorandum inter Christianos reducere non curauerint, ad id per censuram ecclesiasticam compellantur. Iudæis vero & Sarracenis, si infra dictum terminum duorum mensium vbi limitatio est facta, vel postquam dictæ limitationes de ordinatione & voluntate domini regis, vel cuiuscumque alterius domini ecclesiastici vel temporalis ciuitatis vel loci factæ fuerint, se ad easdem reducere noluerint vel neglexerint, Christianorum communio subtrahatur.

ANNO
CHRISTI
1388.

RUBRICA VI.

Cedit in opprobrium religionis Christianæ, quod Iudæi & Sarraceni inter Christicolas habitantes, diebus dominicis & festiuis mercimonia vendere, & artificia ac mechanica opera exercere publice non verentur. Cum autem hoc in diuinæ maiestatis offensam non sit a Christi fidelibus aliquatenus tolerandum, ipsis Iudæis & Sarracenis, ne mercimonia vendere, aut qualitercumque artificia, seu opera mechanica exercere præsumant diebus dominicis & festiuis, qui per Christianos coluntur, districtius inhihemus, & ad id compelli per locorum ordinarios ac iudices sæculares, sub quorum iurisdictione Iudæi & Sarraceni viuere dignoscuntur, per subtractionem communionis fidelium, & alias pœnas temporales, auctoritate qua fungimur, præcipimus & mandamus. Quod si sæculares iudices negligentes fuerint in præmissis, ad hoc per censuram ecclesiasticam compellantur.

RUBRICA VII.

ANNO
CHRISTI
1388.

In paradiso voluptatis, vbi primum parentem creauerat, creator omnium gloriosus matrimonium hac lege instituit, vt sic vir per consensum legitimum feminæ iungeretur, quod duobus existentibus in carne vna, aliam personam quæ vnitatem diuideret, superaddere non liceret. Hanc vnitatem nonnulli coniugati Dei timore postposito deturbantes, sicut equus & mulus quibus non est intellectus, concubinis se commiscere in suarum animarum damnationem publice non verentur. Contra quos præfatus Guillelmus episcopus Sabinensis, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, statuit & ordinauit, vt quicumque coniugatus concubinam publice detinere præsumeret, & insuper non coniugatus qui concubinam infidelem præsumeret detinere tam ipsi, quam ipsæ eo ipso sententiam excommunicationis incurrerent. Nos vero dictam constitutionem innouantes, tam prædictos quam coniugatos, qui cum adulteris publice commiscerentur, & ipsos adulteros prædictæ excommunicationis sententiæ decernimus subiacere. Volentes insuper, quod, nisi adulteri & alii superscripti præfatas concubinas, vel coniugatæ dictos adulteros per duos menses ante eorum vel earum obitum dimiserint, & se ab eisdem sine fraude separauerint, etiam si tempore obitus sui vel antea fuerint a dicta excommunicationis sententia absoluti, nihilo minus tam ipsi quam ipsæ careant ecclesiastica sepultura.

Datum Palentiæ sub sigillo nostro pendenti *iv*. Nonas Octobris, indictione *ii*. pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini nostri, domini Clementis diuina prou-

dentia papæ VII. anno 10. & a natiuitate Domini 1388. Ista constitutiones fuerunt publice denunciata in ecclesia fratrum Minorum Palentinorum die 4. mensis Octobris, anno a natiuitate Domini 1388. indictione II. pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini nostri, domini Clementis diuina prouidentia papæ VII. anno decimo, presentibus rege, archiepiscopo Compostellano, Ouetensi, Legionensi, Calagurritano, Palentino & Zamorensi episcopis, & cleri & populi multitudine copiosa.

ANNO
CHRISTI
1388.

V I T A

BONIFACII PAPÆ VIII.

VVLGO IX.

ANNO
CHRISTI
1389.

BONIFACIUS huius nominis iuxta vulgi opinionem XIX. Petrus antea vocatus, natione Neapolitanus, ex illustrissima Tomacellorum familia oriundus, communibus omnium suffragiis anno ætatis suæ 45. vt probabilis obseruauit Panuinius, quam Platina, ad pontificatum ascitus est 1 v. Nonas Nouembris, anno 1389. tempore Vvenceslai imperatoris. Omnem populi Romani gubernandi rationem soli papæ referuauit. Clemente antipa mortuo, cardinales schismatici Petrum quemdam de Luna in eius locum suffecerunt, & Benedicti XIII. nomen imposuerunt. Perusii inter nobiles & populum magna suborta est discordia, ad quam extinguendam pontifex eo se contulit: sed vel parum vel nihil effecit. Nam populus furore percitus, 80. plus minus nobiles crudeliter occidit. Hac iniuria Bonifacius se læsum sentiens, Afisium concessit, & per legatos Galeatio duci persuasit, vt Mantuam obsidione solueret. Iubilei anno appropinquante, Romani suis precibus apud pontificem insisterunt, vt ad Urbem reuerteretur. Quod vt facilius impetrarent, Banderesios destituerunt, eorumque loco Malatestam Pisauriensis domini filium senatorem delegerunt. Ad Urbem pontifex reuersus, arcem sancti Angeli muniuit, mœniaque & tures restituit, & sic paulatim dominatu Urbis potitus est. Annus Iubilei 1400. cum incredibili